

Липень - серпень, 2003

Євробюлетень

Інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні

**З ДНЕМ
НАРОДЖЕННЯ,
УКРАЇНО!**

24 СЕРПНЯ – ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

«В МЕНІ САМІЙ СТІЛЬКИ ІТАЛІЙСЬКОГО, ЩО Я ВСЮДИ ПРИВОЖУ ІТАЛІЮ З СОБОЮ»-

каже Йоланда Брунетті, посол Італійської Республіки в Україні

Три речі вразили мене під час інтерв'ю з пані Брунетті: політичний прогрес вона вимірює креативністю мистецтва; про Західну Європу в порівнянні з Україною говорить не "Європа", а "решта Європи"; і постійно використовує займенник "ми", розуміючи під цим не Італію, а весь Європейський Союз.

Про Україну

Природно без питання про себе "любіх" не обійшлося, надто вже цікаво поглянути на себе збоку, неупередженим оком. До того ж, іноземні послы — люди виховані й доброзичливі, то, може, й комплімент сякий-такий перепаде... І пані Брунетті мене не розчарувала.

Коли я тільки прибула в Україну (2000 року), українці все ще перебували під сильним впливом колишнього Радянського Союзу — через свою близькість до столиці СРСР вони були пригноблені більше, ніж інші радянські республіки. Тому й були значно менш розкутими в мистецькому самовираженні, традиційнішими, консервативнішими, загалом — менш творчими. Сьогодні, три роки по тому, українці висловлюються в мистецтві значно вільніше, вони швидко повертаються до свого природного ества, відновлюють природну здатність уяви, творчості, фантазії. І це дуже добре.

Інша річ, яку я помітила, це те, що політичне життя стало складнішим, досконалішим. Коли я приїхала, існували, звісно, різні погляди, але по суті, в парламенті зокрема, протистояли один одному люди, не ідеї. Політика і навіть економіка були дещо конфліктніші, конфронтаційні. Зараз відбулися великі зміни, різні думки можуть співіснувати навіть

всередині однієї політичної партії. Це плюралістичніший і, зрозуміло, демократичніший та сучасніший підхід, а отже, спостерігається великий прогрес. Ще один елемент: я помітила, що люди в політиці стали чутливішими щодо своїх обов'язків, відповідальнішими. З'явилось розуміння, що політика повинна слугувати не лише для захисту особистих інтересів, а й для того, щоб обстоювати інтереси країни. Багато нових тенденцій і в економіці; усі три роки мого перебування тут в країні спостерігається постійне економічне зростання. І це при тому, що решта Європи (!) має проблеми з економічним розвитком.

Є ще один момент, на який я звернула увагу від самого початку: українці — дуже хороші, дисципліновані працівники. Вони не лінються і серйозно ставляться до роботи. Це дещо північноєвропейська риса.

Але одне враження не зазнало жодних змін за ці три роки: відчуття, що я повернулася до Європи. Річ у тім, що я прибула в Україну з Центральної Азії (пані Йоланда була послом в Узбекистані й Таджикистані). Це надзвичайні місця, я дуже люблю цей регіон. Але в Україні майже нічого немає від Сходу, це дуже європейська країна.

Італія з 1 липня головує в Раді ЄС. Що у зв'язку з цим змінилося для вас в Україні, чи додалося клопоту?

Не знаю, чи так триватиме й надалі, але початок Президентства був дуже напружений. Найголовніші наші турботи в Україні: свобода ЗМІ, дотримання конституції, прозорість влади. Через те, що Україна прагне вступити в ЄС і Європейський Союз — партнер України, ми відчуваємо відповідальність допомогти цій країні досягти наших стандартів. І це не втручання, Україна сама заяви-

Євробюлетень

Інформаційний бюлетень
Представництва
Європейської Комісії
в Україні

10, вул. Круглоуніверситетська,
Київ 01024
www.delukr.cec.eu.int

Координатор проекту:
Вікторія Давидова
press@delukr.cec.eu.int

Зміст бюлетеня
не обов'язково відбиває
офіційні погляди
Європейської Комісії.

© Європейська Комісія, 2003

Видає та розповсюджує
видавництво "К.І.С."
а/с 1, Київ-80 04080
www.vlada.kiev.ua

Головний редактор
Марина Марченко
europa@kis.kiev.ua

Літературний редактор
Тетяна Решетняк

Дизайн — Юрій Рибачук

Наклад 4500 прим.

ІНТЕРНЕТ-ВЕРСІЯ:
www.delukr.cec.eu.int

Фото на обкладинці—
Олександр Кілієвич

Зміст

Президентство ЄС

Інтерв'ю з послом
Італійської Республіки
в Україні 24

Розширення ЄС 5

Досє

Європейські пенсійні
баталії 6-7

Європейська

мозаїка 8-9

Тасіс 10-11

Новини

Представництва 12-13

Майбутнє Європи

Питання віри! 14

Цікаво 15

ла про бажання приєднатися, тож має сприймати критику. В ЄС ми дуже часто і доволі нещадно критикуємо один одного, і, зрозуміло, це не всім подобається. Наша преса та інші ЗМІ в цілому вільні. Вона часом висуває доволі серйозні звинувачення (всі знають, як жорстко критикують нашого прем'єра Сільвіо Берлусконі за його медіа-володіння), це нормально. І такого ж ставлення до критики ми сподіваємося від країн, які хочуть вступити в ЄС.

Свобода мас-медіа — це фундаментальний принцип, і ми наполягатимемо на цьому. Попри те, що часом вони роблять помилки, і їх іноді доводиться поправляти, без незалежних ЗМІ немає контролю, немає моніторингу, не поширюється інформація, люди лишаються необізнаними, зокрема, й про хороші справи уряду. Загалом в Україні досі не розв'язана одна базова проблема щодо ЗМІ. Гра, що постійно відбувається в де-

Про Італію

Людям пов'язують з Італією багато стереотипів. На думку спадають одразу впереміш римляни, спагетти, Венеція, Відродження та сумнозвісний сицилійський союз. Що для Вас Італія?

Справді, стереотипів багато, але деякі з них — більше, ніж просто стереотипи. Я дуже багато мандрувала світом і мушу визнати, що ми маємо справді надзвичайну кількість пам'яток мистецтва в Італії. В усіх країнах є чудові пам'ятники, я не маю жодної упередженості, краса й мистецтво для мене — дуже важливі речі. Але Італії пощастило — тут збереглося більше, ніж в будь-якій іншій частині світу. Візьміть Центральну Азію, Самарканд, який я дуже добре знаю, значною мірою зруйнований, гарні пам'ятники знищені. А Рим дуже добре зберігся, під час Другої

створювались для боротьби з антидемократичними державними інститутами. Держава була настільки далекою від людей, а ці організації так близько, що в ролі борців набули певної романтики. Цей романтичний бік надмірно розрекламували в кіно та книгах. Певною мірою ця романтизація триває. Є, наприклад, такий сучасний письменник Каміллері, його персонаж — commissario — живе на Сицилії та розслідує злочини. Мова і весь побут творів Каміллері настільки насичений місцевим колоритом і відомими лише обізнаним натяками, що викликає в останніх відчуття гордості. Ці романи надзвичайно популярні.

Хоч я ненавиджу мафію, як українську, так і італійську, але, можливо, тут є інший, сказати б, позитивний бік. Італійці, хоч і в кримінальних організаціях, але міцно трималися один одного за кордоном. Чи

світової війни, зокрема, він лишився недоторканим. В будь-якому італійському містечку й навіть селі ви знайдете будову — пам'ятник світового значення. Це правда, що Італія — країна-музей.

Правда й те, що в нас дійсно фантастична кухня. Я не усвідомлювала цього, поки не поїздила світом. Дехто каже, що це кухня для дітей, не всі можуть любити її, але вона ні в кого не викликає відрази. До того ж вона дуже здорова — це ж славнозвісна середземноморська дієта, рекомендована для поліпшення здоров'я. Ми їмо багато овочів, здебільшого сирих. Дуже жаль, що не всі знають про корисний вплив овочів. Деякі країни віддають перевагу м'ясу, тваринним, а не рослинним білкам; кількість серцевих захворювань в таких країнах значно вища, ніж там, де дієта добре збалансована, причому хворіють молоді люди. Тож нам дуже пощастило з нашою кухнею.

На жаль, прославилися ми й своїми злочинними організаціями. Колись ці кримінальні об'єднання на півдні країни

не свідчить це про те, що італійці надзвичайно дружний народ?

Тут є дві суперечливі тенденції. З одного боку, італійці — великі індивідуалісти. Понад усе вони цінують особисту незалежність, не люблять ділити бізнес, не сприймають чужих порад. Вони не дисципліновані, на відміну від українців, і їх надзвичайно важко зібрати до купи в об'єднання. Нам лише нещодавно вдалося створити спілку італійських бізнесменів в Україні, попри те, що вони вже багато років тут працюють. Але є два "єдналих" моменти — погане знання іноземних мов і відданість італійській кухні: незважаючи на весь індивідуалізм, всі італійці зустрічаються в італійському ресторані. Але це поверхове єднання.

Яку роль відіграє Італія в ЄС? Як вона почуває себе в Союзі?

Наша постійна роль — об'єднана. Ми вважаємо Європу — своєю країною. Ми були серед тих, які першими відмовилися від прерогатив незалежної держави на користь Союзу. Ми пожертвували ЄС усім, чим могли.

мократичному суспільстві між ЗМІ та політиками й чиновниками, повинна гратися за всіма правилами. Але для цього потрібен, перш за все, плюралізм голосів. Це нормально, коли газети й радіо-і ТБ-канали в країні належать різним людям; вони відбивають різні погляди в залежності від ментальності або інтересів. Але як би там не було, коли існує багато думок, люди вчаться через постійне протистояння різних ідей, мають можливість порівнювати. Це створює демократичний світогляд, готує зрілих громадян і зрілий електорат — найціннішу для будь-якої країни річ. Без цієї зрілості країна завжди може сповзти до будь-якої хибної ідеології, як це вже трапилось у минулому. Брак інформації дозволив комунізму так довго панувати.

Навіть занадто, я б сказала, бо часом ми плутали інтеграцію з підпорядкуванням. Ми приймали лідерство інших як належне, а це було зовсім не обов'язково. Зараз італійський уряд намагається виправити ситуацію, бо схоже, що ми вступили в ЄС із певним комплексом меншовартості. Цьому сприяла економічна недорозвиненість після Другої світової війни та статус переможених. І ми вирішили, що інші мають право керувати, але це не так. Бо Італія, зі свого боку, зробила багатий внесок у спільне надбання: наша віра, наше мистецтво, інтелектуальне багатство (адже Італія виростила визначних філософів), наше почуття краси, таке типове для італійців. Ми дуже високо цінуємо красу, краса для нас — це принцип і мета. В цьому розумінні, мені здається, в нас багато спільного з українцями, бо краса тут серед людей, в Україні дуже багато гарних людей. Це може бути вашим внеском, бо краса — то вітха для душі, приємно дивитися на красиві обличчя і на гарні речі. Економічний розвиток — не єдиний фактор, що визначає ваш статус у Співтоваристві, у вас є багато хороших якостей. Кожен може дати те, що має.

Італія в Європейському Союзі почувається дуже добре. Ми прийшли, щоб відродити єдність. І нам це вдалося, люди в ЄС часом навіть не усвідомлюють, що вони вже забули про війни між собою. Ось чому ми підтримуємо об'єднання. Попередній міністр закордонних справ Італії говорив про Україну, що це європейська країна, а отже, мова йде не про розширення, а про возз'єднання Європи.

Італія — це європейський мотор. Ми завжди були дуже відкриті щодо інтеграції інших країн. Звісно, 50 років — великий термін, за цей час ми в Співтоваристві виробили стільки спільних норм і обмежень, що ніхто не може вступити в ЄС без попереднього довгого готування. Всі країни, що зараз приєднуються, пройшли довгий шлях. І якщо Україна хоче вступити в ЄС, ми відкриті, але треба значно просунути вперед. До того ж, членство в ЄС означає певні жертви. Наприклад, у вас наразі вельми якісні й дешеві ліки. Наші медикаменти дуже дорогі, вступаючи до ЄС, вам доведеться визнати певні марки препаратів і відмовитися від дешевих вітчизняних аналогів, тож ліки, відповідно, подорожчають.

Про себе

Розкажіть, будь-ласка, про себе: як Ви стали дипломатом, яку освіту отримали. Що Ви робите у вільний час? Чи не важко більшу частину життя проводити поза батьківщиною?

В житті в мене було кілька пристрастей, і всі вони так чи інакше пов'язані з рухом. Першою був балет. Ще в трирічному віці я почала ставати навшипинки й тягти носочок. Мати зрозуміла мене і віддала до балетної школи. Там я дуже любила саму працю, зусилля, спрямовані на опанування свого тіла, подобались мені більше, ніж результат. Я навчалась класичному балету 8 років. Але в якийсь момент довелося

вирішувати, чому я збираюсь присвятити життя. В нашій сім'ї були вчителі, судді, чиновники, але мистецтвом професійно не займався ніхто, і я не наважилась стати першою. Прощання з балетом було болісним.

Якось я почула, як батько розповідав комусь про переваги дипломатичної кар'єри, йшлося про майбутнє чиеїсь дитини. І я загорілася, адже це чудова можливість задовольнити мою цікавість до культури інших народів, познайомитися з мистецтвом усього світу — адже митці завжди ведуть суспільство. Треба сказати, що завдання я перед собою поставила нелегке, на той час в Італії дипломатичний корпус був закритим колом, в яке приймали дуже вибірково і де зовсім не було жінок. Я продовжувала вчитись, крім італійського диплома про вищу освіту, отримала ще два європейських. Я вчилася в Лондонській школі економіки, в Європейській школі в Брюгге і в Туріні, я робила все, щоб зробити свою кандидатуру привабливішою, зокрема, вивчала російську мову, яка тоді була доволі екзотичним знанням. Але гарантій це не давало жодних, щоб не ставити на одну конячку, яка цілком могла й програти, я готувала себе й до іншої професії. Археологія — ще одна моя пристрасть, вивчення давніх цивілізацій завжди захоплювало мене.

Того року (1967), коли я успішно пройшла відбірковий конкурс і вступила на дипломатичну службу, Італія відчутно збільшувала кількість своїх представництв. З 50 відібраних було тільки двоє жінок. Нам пощастило, бо якби не розширення штату, думаю, відібрали б самих чоловіків. Зараз в Італії серед 900 дипломатів — 150 жінок, зокрема 5 послів, але всі вони — призначені, жодного посла за рангом серед жінок, жодна жінка не дослужилася до начальника департаменту в міністерстві закордонних справ. В Україні ситуація інша, і вона не перестає мене дивувати: українські жінки розумні, гарні, відповідальні, вони представлені в усіх професіях і сферах життя, але вони майже не мають впливу в суспільстві! Мало того, вони дивляться на чоловіків зверху вниз, як на богів. Чого б це? Для італійської жінки це видається диким.

Мій чоловік — економіст, консультант. На жаль, у нас немає дітей. Обидва ми дуже любимо свою роботу, тому часто буваємо в розлуці. Що ж, чимось доводиться поступатися, італійське прислів'я говорить: *"Non si puo avere la botte piena e la moglie ubriaca"* (Не можна напоїти дружину і збергти джку вина недоторканою). У вільний час я намагаюся не дати спокою своєму тілу: займаюся спортом (теніс, плавання, гольф), аеробікою, нещодавно почала йогу. Люблю читати. Ви питали про ностальгію. Правду кажучи, я її не відчуваю. Мені здається, в мені самій стільки італійського, що я всюди привожу Італію з собою. До того ж, мені настільки цікаві інші народи, цивілізації, що я відчуваю додатковий стимул за кордоном. Я намагаюся зрозуміти інший світогляд, іншу ментальність. От, наприклад, українці. На Заході в нас є певні норми і стандарти, але коли говориш про це українцям, я не впевнена, що люди вірять нам, вони вважають, що це тільки фасад, за яким усі однакові. Я не хочу сказати, що ми не робимо помилок, та ми не намагаємось виправдати це тим, що всі, мовляв, чинять так само. Але в Радянському Союзі система виховувала безвідповідальність і безпринципність, виправданним було все, що допомагало вижити. Нині принципи поступово відроджуються.

Бесіду вела Марина Марченко

НА КІПРІ РАТИФІКУВАЛИ УГОДУ ПРО ВСТУП

14 липня парламент Республіки Кіпр одностайно ратифікував угоду про вступ країни до Європейського Союзу. Кіпр — єдина з десяти держав-вступників, яка не проводила з цього питання національного референдуму. Власне, до ЄС вступає лише південна (грецька) частина розділеного острова, а самопроголошена Турецька Республіка Північний Кіпр лишатиметься поза межами Союзу. Європейська Комісія привітала рішення кіпрського парламенту і водночас закликала до якнайшвидшого відновлення переговорів між кіпріотами з обох сторін про об'єднання острова.

ЯК ЧЕСНО І З КОРИСТЮ ВИТРАТИТИ 22 МІЛЬЯРДИ ЄВРО

16 липня Європейська Комісія оприлюднила черговий звіт щодо прогресу країн-вступників у виконанні взятих на себе зобов'язань. Цього разу йшлося про готовність 10 нових членів управляти коштами структурних фондів, які незабаром, а саме з 1 січня 2004 року, почнуть їм надходити. На переговорах про вступ домовилися, що протягом 2004-2006 рр. нові члени отримають на розвиток регіонів 22 мільярди євро, але за умови створення відповідних інституцій та прозорих механізмів використання цих грошей. І тут іще багато чого лишилося зробити, як засвідчує звіт Комісії. "Я змушений нагадати, — каже Мішель Барньє, єврокомісар з регіональної політики, — що країни-вступники зможуть почати витрачати гроші з 1 січня 2004 роки лише в тому разі, якщо всі необхідні законодавчі акти будуть ухвалені та запроваджені до 31 грудня 2003 року. Якщо ж ні, Комісія не зможе затвердити цю статтю витрат Співтовариства."

Структурні фонди та фонд згуртованості ЄС — інструменти допомоги відсталім регіонам та країнам Союзу. З них, як правило, фінансуються багаторічні програми, спрямовані на розбудову регіону, підвищення його конкурентоспромож-

15 липня на півдні відзначали сумну річницю — в цей день 1974 року грецька воєнна хунта зробила спробу військового перевороту на острові, а кілька днів по тому турки самочинно захопили третину території Республіки. Відтоді майже три десятиліття зв'язок між північною та південною частинами Кіпру був розірваний — ні ділових, ні родинних стосунків, кордон перерізав по-живому

столицю острова Нікосію. І лише в квітні цього року завдяки досягнутій домовленості люди з обох боків вперше змогли перетнути так звану "зелену" демаркаційну лінію між грецькою Лефкосією і турецькою Лефкошей. "Я мандрував по всьому світу, — сказав, перетинаючи кордон, 48-річний турок-кіпріот Хасан Пала, що народився на південному заході острова, — але не міг відвідати рідне селище". Ще один добрий знак: на початку липня побачило світ перше число спільної для обох громад ділової газети "Surgus Business Forum". І хоч діалог між турецьким і грецьким лідерами острова поки що ведеться через Кофі Аннана, коли починають відновлюватися ділові зв'язки — це свідчить про серйозні наміри.

ності та створення робочих місць. З фонду згуртованості зазвичай надаються кошти на охорону довкілля та розвиток транспортної інфраструктури. Добрі проекти відбуваються згідно з національним планом розвитку країни-бенефіціара.

За чинним законодавством, пріоритет на отримання грошей зі структурних фондів мають регіони Союзу, ВВП яких на одного мешканця менший, ніж 75% середнього в ЄС. З розширенням Європейський Союз стає більшим, але біднішим: середній ВВП двадцяти п'яти впаде порівняно з ВВП п'ятнадцяти на 13%. Відповідно, низка регіонів Іспанії, Португалії та Греції автоматично стають багатшими, ніж раніше, і вже не можуть розраховувати на першочергове фінансування зі структурних фондів. Звісно, це не влаштовує вищезазначені країни, і дискусія триває. Однак принаймні до 2006 року, доки діє затверджена фінансова перспектива, нічого мінятися не буде.

ЯПОНІЯ ВИМАГАЄ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА РОЗШИРЕННЯ

Майбутні втрати японських підприємств через підвищення митних зборів у зв'язку з розширенням ЄС місцеві фахівці оцінили в 22 мільйони євро. Навіть якщо імпортне мито в десяти країнах-вступниках в цілому знизиться, податок на такі японські товари, як дорогі машини, телевізори тощо, вочевидь зросте.

На зустрічі представників ЄС і Японії, що відбулася на початку липня в Токіо, японська сторона звернулася до ЄС із запитом про компенсацію збитків, посилюючись на відповідне положення ГАТТ. Європейці, зі свого боку, наполягають на тому, що на середню й тривалу перспективу японські підприємства мають усі шанси виграти від глобального зниження митних зборів внаслідок розширення. Обидві сторони висловились за продовження дискусії з цього питання.

ПОДАТКАМ — "МАЙНА", ІНВЕСТИЦІЯМ — "ВІРА"

Напередодні вступу до ЄС країни-кандидати змагаються в зниженні податків на прибуток підприємств, щоб залучити якнайбільше інвесторів. Перед останніми, схоже, постане складна проблема вибору. Наразі "пелотон" очолює Угорщина з найнижчим серед десяти вступників податком на прибуток — 18%. Але Словаччина й Польща наздоганяють: обидві оголосили про наміри зменшити ставку податку до 19% (з 25% і 27% відповідно). Чехія дещо відстає: програма уряду передбачає зниження оподаткування з 31% до 24% до 2006 року. З огляду на те, що в Словаччині робоча сила в середньому на 30% дешевша, чехи небезпідставно побоюються, що інвестори можуть віддати перевагу Братиславі.

Словаччина. Братислава

Якщо порівнювати з 15 нинішніми членами, середній податок на прибуток підприємств у ЄС становить 31,68% (хоча порівнювати ці цифри важко, адже кінцева сума податку залежить в кожній країні від багатьох чинників). Втім це лише середній показник; в Союзі також є свій інвестиційний рай — Ірландія. І тут кандидатам ще є куди рости, точніше знижуватись: прагнути привабити якнайбільше підприємств, Ірландія стягує з їхніх прибутків лише 12,5% податку!

Сприятливий інвестиційний клімат тим більше важливий для країн Центральної Європи, що зі вступом до ЄС вони втрачають інший вагомий інструмент впливу на рішення про заснування підприємств — повне звільнення від податків у початковий період розвитку (що міг тривати до 10 років). Комісія наполягла на поступовому скасуванні пільг, які вона вважає державною допомогою і порушенням правил вільної конкуренції.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕНСІЙНІ БАТАЛІЇ:

ЗАСЛУЖЕНИЙ ВІДПОЧИНОК ЩЕ ТРЕБА ЗАСЛУЖИТИ

Європа переживає кризу системи пенсійного забезпечення

В Європі 2002 року народилося найменше малюків (4 мільйони), ніж у будь-який інший рік з часів війни. І хоча середній приріст населення все ж позитивний (+0,36% 2002 року), він на три чверті завдячує іммігрантам. На тлі зниження народжуваності та збільшення тривалості людського життя виплата пенсій особливо важким тягарем ляже на плечі європейських держав, коли пенсійного віку досягне так зване покоління "бебі-буму". А станеться це найближчими десятиліттями, адже народженим в ейфорійні післявоєнні 50-ті — 60-ті невдовзі виповниться 55-60-65 років. Їхнє пенсійне забезпечення коштуватиме країнам стільки грошей, що державний борг може сягнути астрономічних чисел. За підрахунками Європейської Комісії, 2040 року вартість пенсій становитиме 13,6% ВВП, порівняно з нинішніми 10% (для порівняння: в таких промислово розвинених неєвропейських країнах, як США, Японія, Південна Корея, Нова Зеландія та Австралія, цей показник становить 5,3% ВВП). Сьогодні в Європі на кожного пенсіонера віком понад 65 років припадає четверо працівників, та вже 2050 року їх залишиться тільки двоє. Світовий Банк, Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та Європейська Комісія в один голос попереджають європейські країни: якщо негайно не вжити заходів, через кілька десятиліть пенсіонерам нічим буде платити.

"Те, що ми бачимо зараз, лише початок", — каже Вольфганг Лутц, демограф з ав-

стрійської Академії наук. За оцінками Вільяма Фрея, демографа з Бруклінського інституту (Вашингтон), середній вік європейців збільшиться до 2050 з 37,7 до 52,3 років. А "середньому" американцю на той час буде лише 35,4 роки. "Європейські країни старішають у світі, що молодшає", — каже Фрей. Як наслідок, вже по-справжньому старенька Європа буде приречена поступитися молодим і завзятим, до яких належать, крім Сполучених Штатів, Китай, Індія та Латинська Америка.

Все це спонукає держави ЄС до формування такої довготермінової стратегії, яка допомогла б залучити до праці більше людей і заохотити їх працювати довше. "Що більше людей мають роботу, то більше тих, хто робить свій внесок у фінансування пенсійної системи", — каже Комісія. На Лісабонському саміті 2000 року глави держав та урядів поставили перед собою завдання досягти 2010 року 70% зайнятості. Це наблизить Європу до Сполучених Штатів, де працює понад 75% громадян віком від 15 до 64 років. Велика Британія, Данія, Нідерланди та Швеція вже вийшли на бажаний рівень, натомість Греція, Іспанія й Італія ще надто далекі від нього. Щоб досягти 70% зайнятості, державам-членам треба заохочувати молодь починати трудовий стаж раніше, сприяти зайнятості жінок і усунути фактори, що спонукають людей до раннього виходу на пенсію. В березні 2002 року в Барселоні п'ятнадцять держав-членів домовилися прагнути фактичного (не юридичного) збільшення віку виходу на пенсію на п'ять років. Сьогодні в середньому по Європі він становить 60 років: раніше за всіх ідуть на відпочинок люксембуржці — у 56,8 років, найдовше працюють ірландці — до 63,1 років.

Три стовпи пенсійної системи

Вже понад рік Європейська Комісія наполегливо переконує держав-членів якнайшвидше взятися до реформування пенсійної системи. Хоча пенсійна політика не входить до кола повноважень Співтовариства, вона дедалі більше стає спіль-

ною проблемою завдяки євро. У вересні 2002 року країни-члени подали до ЄК детальні звіти про національні стратегії пенсійної реформи, на підставі яких Комісія підготувала зведений документ з висновками та рекомендаціями.

Хоча й з різною швидкістю, але всі країни Європи рухаються в одному напрямку — до моделі пенсії, що базуватиметься на трьох стовпах: державні схеми, прив'язані до заробітку (перший стовп), недержавні пенсійні схеми підприємств (другий стовп) і приватні пенсійні внески (третій стовп). Німеччина, наприклад, поступово диверсифікує пенсійну систему і запроваджує накопичувальну складову починаючи з 2001 року, Італія почала подібні реформи ще раніше. Франція відстає, але тут чи не найкраща демографічна ситуація — країна посідає друге місце після Ірландії за рівнем народжуваності, тоді як Німеччина, Греція та Італія мали 2002 року негативний показник натурального приросту населення.

"А що, як нам повернутися до праці?"

Першим кроком пенсійної реформи стали спроби європейських урядів — як лівих, так і правих — вдосконалити солідарну систему, в рамках якої податки, сплачувані нинішніми працівниками, йдуть на виплати теперішнім пенсіонерам. Це викликало гнівні протести. Наприкінці весни — початку літа цього року Європою прокотилася хвиля потужних "пенсійних страйків". В Австрії, де одна з найщедріших систем соціального забезпечення, відбувся перший після Другої світової війни загальний страйк. А в Брюсселі 20 травня на вулиці вийшли тисячі європейських чиновників, протестуючи проти підвищення пенсійного віку з 60 до 63 років.

Найзапекліші баталії відбувалися у Франції, "чорний" страйковий вівторок 13 травня, мабуть, забрав у прем'єра Раффарена чимало нервових клітин. Один з його попередників — Ален Жюппе свого часу (1997 року) поплатився кріслом за спробу реформувати пенсійну систему та примусити французів працювати більше. А вже після того, як соціалісти узаконили 35-годинний робочий тиждень, робота в системі цінностей французів почала стрімко втрачати позиції. У Франції всі мріють про скорочення робочого часу і дострокову пенсію, стверджує французький тижневик "L'Express". Частка французів, що продовжують працювати у віці 55 — 64 рр., найменша серед країн ОЕСР (36% проти середніх

48%). "А що, як нам повернутися до праці?" — звертається "L'Express" до співвітчизників. Не важко здогадатися, що пропозиція ентузіазму не викликала. Втім Раффарену пощастило більше, ніж Жюппе: в липні французький парламент ухвалив пенсійний закон, незважаючи на протистояння лівих. Держслужбовців — "священну корову" французького суспільства — до 2008 року зрівняють у правах з усіма іншими: щоб отримувати повну пенсію, їм доведеться працювати 40 років (замість 37,5). Закон передбачає також подальше збільшення необхідного стажу роботи до 41 року 2012-го, до 42 років — 2020-го.

Пан'європейська пенсійна схема

13 травня цього року Рада міністрів фінансів ЄС (Екофін) затвердила нарешті довгоочікувану директиву про пенсійні фонди, що стала першим кроком до створення загальноєвропейської пенсійної схеми.

І хоч директива ця стосується лише однієї складової системи, а саме пенсійних фондів підприємств (а також різноманітних пенсійних кас, страхових компаній тощо, які надають послуги з накопичення пенсійних коштів і пов'язані з місцем роботи), їхні активи становлять 2300 мільярдів євро (29% ВВП Європейського Союзу), а їхня діяльність зачіпає інтереси 25% населення ЄС. Особливо поширені такі структури в Сполученому Королівстві, Нідерландах та Ірландії; дедалі більше подібних фондів створюється в Італії та Німеччині.

Єдині загальноєвропейські правила надають пенсійним фондам підприємств або,

ширше, установам для виплати пенсій за місцем роботи (institutions for occupational retirement provision, IORPs), можливість створювати мультинаціональні інституції. Це полегшить пересування робітників у межах Союзу і дозволить їм виходити на пенсію в будь-якій країні ЄС. З іншого боку, директива розширює інвестиційні права фондів, часом доволі обмежені в окремих державах.

Ухвалення директиви про пенсійні фонди — один з кроків у напрямку до створення єдиного ринку фінансових послуг, завершити який глави держав та урядів запланували 2005 року. Наступним кроком має стати надання компаніям і роботодавцям податкових пільг на внески у пенсійні фонди, розташовані в інших державах-членах.

Пенсійний радикалізм

Впошуках можливих джерел фінансування пенсійної системи швейцарський економіст Франц Жаєгер висунув екстравагантну пропозицію: зменшувати базу для нарахування пенсій тим, хто не має дітей. Пояснюючи свою ідею на сторінках багатотиражної газети "Blick", професор — батько чотирьох дітей — заявив: "Той, хто знехтував обов'язком мати дітей, мусить нести додаткове навантаження щодо забезпечення пенсіонерів". На практиці це означає, що ті, в кого немає або мало дітей, сплачують підвищені пенсійні відрахування або матимуть меншу пенсію. Професор Ганс-Пітер Зінн, директор мюнхенського інституту економіки, вважає таке нововведення цілком справедливим: адже сьогодні пенсіонера, що не має дітей, забезпечують

Де працюють найбільше?

кількість робочих годин у рік на людину в працездатному віці*

Італія	866
Бельгія	931
Франція	936
Німеччина	973
Нідерланди	981
Іспанія	1042
Норвегія	1063
Греція	1074
Ірландія	1080
Фінляндія	1135
Швеція	1189
Сполучене Королівство	1239
Австралія	1269
Нова Зеландія	1285
Чехія	1304
США	1349
Південна Корея	1507

Джерело: ОЕСР.

*Враховано всіх людей віком від 15 до 65 років, незалежно від того, працюють вони чи ні.

зі своїх відрахувань чужі діти. За останніми оцінками швейцарських федеральних органів (датованих 1998 роком), виростити до 20 років одну дитину в Швейцарії коштує 820000 швейцарських франків (546000 євро), що становить 43% прибутків сім'ї за цей період. Двоє дітей "кошують" батькам 780000 євро, а троє — 946000 або 74% сімейного прибутку.

Не менш "людяну" пенсійну пропозицію висунула міністр торгівлі й промисловості Великої Британії Патрісія Х'юїт: вона вважає за необхідне збільшити вік законного ви-

ходу на пенсію в країні до 70 років. І справді, через загальний економічний занепад британські пенсійні фонди останнім часом не можуть гарантувати пенсіонерам попередньо очікуваних виплат. До того ж і британці (яка підступність!) стали після виходу на пенсію жити довше: ще 1981 року середня тривалість життя чоловіка в Сполученому Королівстві дорівнювала 70,9 років, а 1997 року — вже 74,6. Дай їм волю (і хорошу пенсію) — вони й до 80 років дотягнуть, яка ж економіка це витримає. А так — до 70 років — плідний труд на користь суспільства, а далі на пенсію вийшов, ще й знудитись не встиг, як finita la commedia: "may he rest in peace", економіку врятовано!

А в середньовічній Японії старих взагалі позбавлялися...

Лесь Вишневецький

*з англ. "спочивай з миром", напис на могилі

ПЕНСІЙНИЙ ВІК В КРАЇНАХ ЄС

КРАЇНА	ПЕНСІЙНИЙ ВІК		ПРИМІТКИ
	Для чоловіків	Для жінок	
Австрія	65	60	Переважає більшість населення користується законною можливістю достроково вийти на пенсію: у 56,5 року для жінок і 61,5 для чоловіків.
Бельгія	65	62	З 2009-го — 65 років для всіх.
Велика Британія	65	60	Невдовзі — 65 років для всіх.
Греція	Після 37 років трудового стажу в будь-якому віці		Або ж після 35 років трудового стажу в 65 для чоловіків і в 60 для жінок.
Данія	67 для тих, хто народився до 1.07.39 року, або 65 для молодших		Реальний вік виходу на пенсію — між 60 та 65 роками.
Ірландія	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 63,1 року.
Іспанія	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 63 роки.
Італія	65	60	Маючи 37 років, стажу можна йти на пенсію в будь-якому віці, 35 років — в 55.
Люксембург	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 56,8 року.
Нідерланди	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 60,9 року.
Німеччина	65	60	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 60,7 року.
Португалія	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 62 роки.
Фінляндія	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 61,6 року.
Франція	60	60	Реально — після 40 років стажу в приватному секторі або 37,5 — в державному.
Швеція	65	65	Реальний вік виходу на пенсію — в середньому 62 роки.

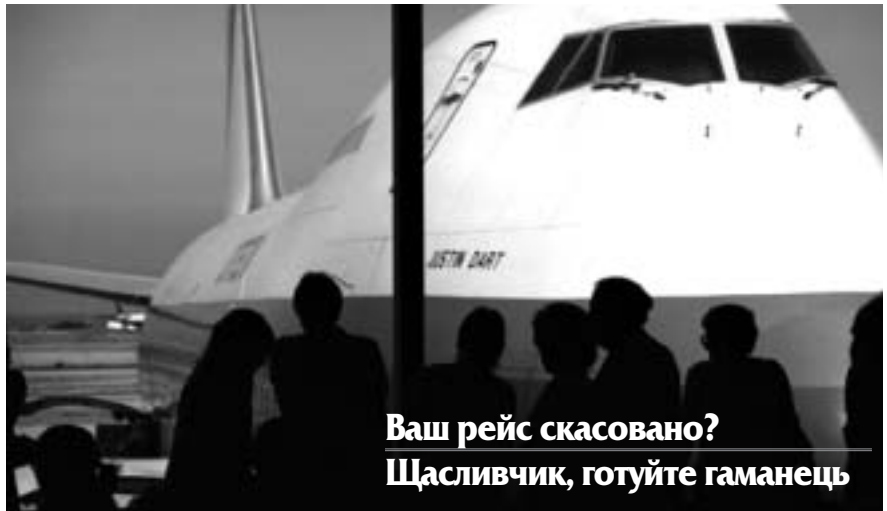
Ми їх втрачаємо

"Здоров'я чоловіків: забута європейська проблема" — так називається 130-сторінковий звіт недержавної організації "Європейський форум за здоров'я чоловіків" (www.emhf.org), переданий у липні в Європарламент. Дослідження, результати якого узагальнено в звіті, проводилось у 17 країнах (15 країн ЄС плюс Норвегія та Швейцарія) і дійшло невтішного висновку: "Чоловіки вмирають раніше визначеного природою терміна, і вмирають від хвороб, від яких не мали б умирати". Зібрані дані засвідчують, що

- серцево-судинні захворювання є головною причиною передчасної смерті чоловіків;
- існує тривожна схильність до самогубств серед чоловіків;
- алкоголь є причиною в кожному четвертому випадку смерті молодих чоловіків.

Дослідження недвозначно вказує на несхожість чоловіків та жінок щодо хвороб і смерті. Тож і підхід до лікування має бути неоднаковим. "Наші знахідки говорять про необхідність переорієнтувати стратегію охорони здоров'я, враховуючи особливості організму чоловіків та жінок, і відмовитись від єдиного до всіх підходу", — каже Кейт Кеш з університету м. Лідса (Велика Британія).

Не менше вражають і географічні особливості, виявлені в ході дослідження. Найпоказовіші в цьому плані показники смертності чоловіків від хвороб серця — в північноєвропейських країнах вони значно вищі, ніж на півдні. Така ж диспропорція простежується і щодо кількості самогубств: у Фінляндії, наприклад, вони є причиною смерті 4% чоловіків, а в Греції — 0,6%. І якщо в інших країнах схильність до самогубства зростає пропорційно вікові, в Ірландії та Фінляндії чомусь саме серед молоді більше тих, хто наважується на фатальний крок.

Ваш рейс скасовано?

Щасливчик, готуйте гаманець

Щороку близько 250000 повітряних пасажирів, з'явившись на реєстрацію в європейські аеропорти, зазнають жорстокого розчарування, дізнавшись, що їхній літак перевантажений і доведеться чекати наступного. Навіть куплений наперед або заброньований квиток не рятує від таких несподіванок. Не більше тішать і повідомлення про скасування рейса або запізнення літака. Запровадження нових правил захисту повітряних пасажирів у ЄС, хоч і не позбавляє від подібних неприємностей, то принаймні дещо послаблює удар. Адже найбільшу прикрість завдають у таких випадках власне безсилля і безправність, відчуття, що ти "найменший чоловічок на Землі" і на тебе ніхто не зважає.

Зважатимуть, ще й як. У разі відмови у посадці на літак авіакомпанії ЄС або організатори польоту мають сплатити пасажиру компенсацію "достатньо велику, щоб розрадити"! А саме: якщо відстань, на яку ви збирались летіти, не перевищує 1500 км — 250 євро; від 1500 км до

3500 км — 400 євро; понад 3500 км — 600 євро. Розраджений таким чином пасажир зберігає за собою право скористатися іншим рейсом або ж отримати відшкодування за квиток. Крім того, авіакомпанія повинна поїти, годувати і надавати притулок бідоласі, що нудьгує в аеропорту з її ласки. Такі ж обов'язки перед пасажиром авіакомпанії мають і в тому разі, якщо вони несподівано скасовують рейс. На жаль, тривале запізнення літака не дає вам право на компенсацію; ви можете тільки наполягати на відправленні іншим рейсом або ж отримати відшкодування за квиток.

Головна новація полягає в тому, що нові правила поширюються не лише на регулярні рейси, як раніше, а й на чартерні. Європейський Парламент на початку липня ухвалив відповідну постанову, тепер слово за Радою. Втім навряд чи можна очікувати від міністрів заперечень — адже вони мало не щодня змушені виконувати роль цих самих "повітряних пасажирів", про права яких ідеться.

Італійцям дозволять вкладати гроші в АЕС. За кордоном

В Італії успішно пройшов голосування в нижній палаті парламенту і переданий в Сенат проект закону про реформування енергетичного ринку з огляду на його повну лібералізацію 2007 року. Закон дозволяє національним енерговиробникам через частку в іноземних компаніях брати активну участь в управлінні електростанціями, зокрема й атомними. Це положення стосується насамперед національної енергетичної компанії "Enel", яка веде переговори про співпрацю з "Електрісіте де Франс" (EDF), чия продукція виробляється значною мірою на АЕС, і з однією чеською атомною електростанцією.

Італія відмовилась від використання ядерної енергії після референдуму 1987 року і не має жодного робочого реактора. З іншого боку, країна не задовольняє свої потреби в електроенергії, імпортує становить близько 11%. Ма-

сові відключення струму 26 червня, коли споживання через спеку сягнуло рекордної позначки, а французи не змогли поставити більше, наочно продемонстрували необхідність поступитися принципами і

перепросити атомну енергетику, хоча б і чужу. Щоправда, гордо відмовитись від власного мирного атому і користуватися чужим — не дуже щиро, якщо говорити про охорону довкілля. Аргументи безпеки також не переконують — адже розташовані по сусідству 58 французьких реакторів, частина з яких ближче до Мілану, ніж до Парижу, не залишають ілюзій.

Енергія зірок на підході, залишилось вибрати місце

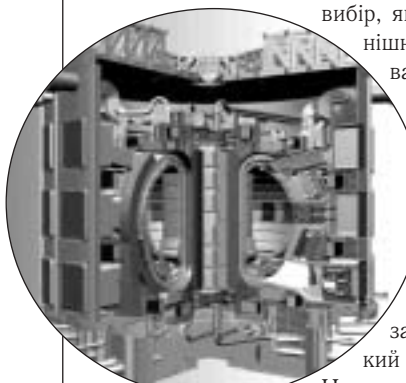
Головне, як відомо, правильно добрати назву. "Iter" латинією означає "путь, шлях". "ITER" (www.iter.org) — міжнародний експериментальний термоядерний реактор то-рує людству шлях до невичерпної безвідходної енергії, що нею вже мільярди років послу-говується наше Сонце та інші зірки Всесвіту. Енергія термоядерного синтезу, на відміну від атомної, вивільняється внаслідок злиття, а не розпаду ядер; сировиною для неї є во-день, якого на Землі вдосталь, а утворюється при цьому нейтральний газ гелій.

Омріяний фізиками і фантастами керований термоядерний синтез окремії країні не до снаги — занадто дорого. Від самого початку, з кінця 1980-х років, проект роз-робляли Радянський Союз, Японія, США, Канада та ЄС; тепер партнерів шестеро: Японія, США, Росія, Китай, Південна Корея та Європейський Союз. Канада і Казах-стан об'єднали свої зусилля з США і Росією, відповідно. Нині, коли детальний про-ект "ITER" готовий, між країнами виникла жорстока конкуренція за право збудува-ти реактор у себе. Це право тягне за собою великі витрати, але країна, де вперше в світі дасть енергію термоядерна станція (запланована потужність — 500 МВт, вартість — понад 4 мільярди доларів США), і отримав найбільше.

Найдавніший з кандидатів — канадський Кларингтон, та з середини 2002 року до перегонів долучилися також іспанський Вандельйос, французький Кадараш і японський Рокасьокура. Всі чотири претенденти задовольняють вимогам, отже, вибір, який рада експертів напевне зробить до кінця ни-нішнього року, буде, радше, політичним. Саме тому важливо, щоб європейці не створювали конкуренції один одному, а висунули, як заведено на виборах, єдиного кандидата від ЄС. Кого саме? Перебуваю-чи нещодавно з візитом в Кадараші, член Євро-комісії у справах наукових досліджень Філіп Бю-скен висловився однозначно: "Всі хочуть, щоб Європа мала одного кандидата. Це політичний факт, який Іспанія мусить визнати."

Якщо все піде за планом, "ITER" збудують років за десять. Це буде експериментальний дослідниць-кий реактор, але він стане прообразом промислового.

Ця енергія має розв'язати геть усі наші земні проблеми — компенсувати всі нестачі, помирити народи (бо коли у всіх усього вдосталь — навіщо ж воювати?), і по-справжньому відкрити людству космос. Бігме, дожити б!

Будинок Європарламенту у Страсбурзі

Фото бабусі на фоні

Парламенту

Європарламент потрапив у юридичну пастку, втягнутий в боротьбу за ав-торські права архітектором своєї штаб-квартири Мішелем Букійоном. Автор знаменитого брюссельського "півкола" хоче отримувати гонорар за кожну опри-люднену фотографію свого творіння, і найкумедніше те, що за бельгійським за-коном він має таке право. Але ж зобра-ження цього будинку, як символ самого Парламенту, має бути дозволено до не-комерційного використання, переконані єврослужбовці та парламентарії.

Все почалося в лютому ми-нулого року, коли бельгійська компанія SOFAM, уповнова-жена урядом збирати гонора-ри від імені митців візуальних мистецтв, висунула фінан-сові претензії до брюссельсь-кої газети "European Voice". Підставою для цього стала фотографія, на якій будинок Європарламенту відбивався у вікні іншої будівлі. І хоча тижневик, що належить "Economist Group", досі не заплатив, SOFAM нині глобалізувала свої вимоги і стягує 100 — 200 євро за кожне відтво-рення "півкола" в газеті, і 229 євро — за повнокольорову картинку в книжці.

"Це просто смішно", — коментує події один зі службовців Парламенту, — "Це ж так само, як вимагати гроші за те, що ти сфотографував свою бабусю на фоні національного парламенту." Юридичний відділ намагається знайти рішення, а тим часом рекомендує журналістам ілюстру-вати свої матеріали зображенням стра-сбургської штаб-квартири. Там же краще і бабусю фотографувати.

не варто, треба хіба що бути пильними. Втім, схоже, що "бабуся" дойчмарка таки важче давалася фальшивомонетникам, ніж євро; а може, "новенький" їм просто більше до вподоби. Так чи інакше, якщо на один мільйон банкнот в обігу припада-ло 10 підроблених німецьких марок, фаль-шивих єврокупюр в півтора раза більше.

Втім іншого ніхто й не сподівався (більше того, це було б навіть образливо для нової євровалюти, якби нею не зацікавилися шахраї), тож запобіжні за-ходи вжито заздалегідь. Ще 2001 року ЄЦБ уклав угоду з Європолом, який на сьогодні вже упередив 15 операцій з фальшивими грошима і вилучив понад 16 мільйонів несправжніх євро.

ЄС оголосив війну підробкам і контрабанді

Кількість найменувань підроблених то-варів, перехоплених на зовнішніх кор-донах ЄС за три роки, збільшилася вдеся-теро: від 10 мільйонів 1998 року до 100 мільйонів 2001-го. Сьогодні фальшивки становлять від 5% до 7% міжнародного торговельного обігу; при цьому дорогі предмети розкоші — давно вже не єдиний об'єкт уваги спритних ділків, підробляють все: пральний порошок, прокладки, жу-вальні гумки, цигарки і компакт-диски. ЄС оцінює свої втрати від контрабанди та фальшивих товарів у 22 мільярди євро.

22 липня Рада міністрів ЄС за рекорд-ний час (всього лише через шість місяців після надходження пропозиції від Ко-місії) ухвалила нову, жорсткішу, поста-нову, спрямовану на боротьбу з контра-бандою та замахами на інтелектуальну власність. Вона розширює права влас-ників марки, з одного боку, і митників — з іншого. Останнім, зокрема, дозволено знищувати підозрілий крам без зайвих зволікань і формальностей, особливо, якщо йдеться про медикаменти або хар-чі. Постанова набуває чинності за рік — з 1 липня 2004 року.

"Підробки й контрабанда загрожують оновленню та творчості", — заявив Фріц

Болкештайн, уповноважений у справах внутрішнього ринку в Європейській Ко-місії. І це ще м'яко сказано. Інтерпол вза-галі стверджує (www.interpol.int/Public/ICPO/PressReleases/PR2003/PR200319.asp), що від крадів інтелектуальної власності, зокрема, у вигляді компакт-дисків та про-грамного забезпечення, всі проблеми в світі. Мало того, що вони завжди були пов'язані з організованою злочинністю, тепер вони ще стають головним дже-релом фінансування терористів. І "Хазбол-ла", і чеченські сепаратисти, і албанські екстремісти, і північноірландські воєнізо-вані угруповання, і навіть "Аль-Каїда" — всі як один паразитують на чужих мізках. І чому це погані завжди знаходять спільну мову, а хороші — ні?

А тим часом активізувались фальшивомонетники

Заданими Європейського централь-ного банку (www.ecb.int), за пер-ші шість місяців цього року вилучено з обігу понад 230000 фальшивих банкнот (як всередині євросони, так і поза її ме-жами); це майже на 60% більше, ніж за попередні півроку. 66% від усіх фаль-шивок становлять купюри в 50 євро.

Бундесбанк (нацбанк Німеччини) пе-реконує своїх громадян, що хвилюватися

ТАСІС

ПРОГРАМА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ КРАЇНАМ СНД ТА МОНГОЛІЇ

ПРОГРАМА ТЕМПУС

Програма Темпус, або транс-європейська схема мобільності та партнерства між університетами, що існує з 1990 року, відома сьогодні як Темпус-3. У програмі можуть брати участь вищі навчальні заклади країн-членів Європейського Союзу та партнерські заклади країн колишнього Радянського Союзу та Балкансько-Середземноморського регіону.

Програма підтримує три типи проектів:

- спільні європейські проекти (оголошуються щороку);
- додаткові та структурні заходи (оголошуються двічі на рік);
- індивідуальні поїздки (оголошуються тричі на рік).

Детальніша інформація та форми заявок розміщені на Інтернет-сторінці Єв-

ропейської тренінгової фундації, що здійснює технічне забезпечення та адміністративний супровід програми (www.etf.eu.int/tempus.nsf).

Основною формою підтримки, за програмою, є спільні європейські проекти, що можуть тривати 2 чи 3 роки та отримувати фінансування від Європейської Комісії до 500 000 євро. Такі проекти мають сприяти розвитку управління вишів, їхніх навчальних програм а також інституційній розбудові країни-партнера.

Структурні і додаткові заходи слугують для швидкого реагування на чітко визначені потреби країн-партнерів і мають спрощені апікаційні вимоги. Такий тип проектів для України буде оголошено лише в наступному році.

Сьогодні в Україні виконується 20 спільних європейських проектів та ще 12 розпочнуть працювати в новому навчальному році (див. таблицю).

Якщо Вас зацікавила транс-європейська схема мобільності та партнерства між університетами, то Ви можете звернутися до Представництва Європейської Комісії в Україні:

вул. Круглоуніверситетська, 10,
Київ, 01024
Тел. 044 - 462 00 10
Факс 044 - 462 09 20.

Контактна особа —
Алла Селецька, координатор
освітніх проектів та програм.
E-mail: alla.seletska@cec.eu.int

Назва проекту	Мета проекту:	Члени консорціуму	Координатор проекту	Термін, €
"Юніт-Нет -ІТ в мережі університетського менеджменту".	Створення мережі Юніт-Нет для поширення досвіду застосування інформаційних технологій в управлінні вищими навчальними закладами. Заснування тестової лабораторії програмного забезпечення для підтримки співпраці в рамках мережі Юніт-Нет.	Херсонський державний педагогічний університет, Запорізький державний університет, Харківський національний університет, Міністерство освіти та науки України, Університет Ніцца-Софія Антіполіс (Франція), Університет Глазго Каледонія (Великобританія)	Херсонський державний педагогічний університет (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 2 років Європейською Комісією надано грант обсягом 293 322 євро.
Електронний Медіа-ресурсний центр	Створення електронної освітньої бібліотеки, зокрема для дистанційної освіти, розвиток мультимедійної комунікаційної мережі. Зміцнення контактів з країнами ЄС.	Вища технічна школа Дрездена (Німеччина), "ABI Associates" (Великобританія), Національний університет "Києво-Могилянська академія", Національний університет "Острозька академія"	Вища технічна школа Дрездена (Німеччина)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 440 960 євро.
Вища освіта та ринок праці для навколишнього середовища	Аналіз ситуації на ринку праці та потреб працедавців у фахівців з природоохоронного інжинірингу та управління (ПІУ) в східноукраїнському регіоні; Доопрацювання навчальних планів ПІУ з урахуванням потреб працедавців. Започаткування дорадчого центру з питань кар'єри для студентів.	Політехнічний інститут м. Вааса (Фінляндія), Харківська державна академія міського господарства, Виробничо-проектне підприємство "Екополімер", Міністерство освіти та науки України, Міністерство екології та природних ресурсів України	Харківська державна академія міського господарства (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 440 453 євро.
Стале зернове виробництво у фермерському господарстві.	Запровадження стандартів ЄС з модульного навчання сталого виробництва. Створення навчально-консультаційного центру. Надання можливостей безперервного професійного навчання з використанням сучасних освітніх методик.	Білоцерківський державний аграрний університет, Врітл коледж (Великобританія), Вища національна агрономічна школа (Франція), Дослідницький центр Морлі (Великобританія), Університет Альмерія (Іспанія)	Врітл коледж (Великобританія)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 414 400 євро.
ІТ-менеджмент у бібліотечній справі.	Створення освітнього центру з підготовки та перепідготовки ІТ-менеджерів у НТУ "КПІ" та підготовка групи українських бібліотекарів — тренерів з питань ІТ-управління.	Національний технічний університет "Київський політехнічний інститут" (Україна), Технічний університет Відня (Австрія), Вища технічна школа м. Аахен (Німеччина), Технічний університет Дельфт (Нідерланди)	Національний технічний університет "Київський політехнічний інститут" (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 470 680 євро.

Назва проекту	Мета проекту:	Члени консорціуму	Координатор проекту	Термін, €
Створення французького відділення факультету архітектури.	Запровадження викладання французької мови для викладачів архітектури. Розроблення навчальних програм з архітектури та педагогічних методик різних освітніх рівнів.	Політехнічний факультет університету Мон (Бельгія), Вища національна школа індустріального мистецтва (Франція), Придніпровська державна академія цивільного будівництва та архітектури	Придніпровська державна академія цивільного будівництва та архітектури (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 497 000 євро.
Розвиток сталого бізнесового середовища в Україні.	Організація навчального центру з сталого управління для фахівців приватного та державного секторів, адаптації досвіду Європейського Союзу.	Харківська державна академія міського господарства (Україна), Фінський інститут навколишнього середовища (Фінляндія), Центр утилізації промислових відходів, м.Харків (Україна), Міжнародний консорціум заощадження енергії, м.Харків (Україна), Спілка промисловців та підприємців, м.Харків (Україна), Університет Лідс Метрополітан (Великобританія), Університетський Коледж м.Калмар (Швеція)	Харківська державна академія міського господарства (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 487 000 євро.
Підготовка фахівців з європейських студій.	Запровадження освіти з європейських студій. Розвиток міжнародних зв'язків. Зміцнення співпраці трьох українських університетів.	Донецький державний технічний університет (Україна), Східноукраїнський національний університет, Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" (Україна), Університет П'єра Мендеса, Гренобль 2 (Франція), Політехнічний інститут Поййо-Саво (Фінляндія), Університет Помпеу Фабра (Іспанія), Університет Франш-Конте (Франція), Університет Льежа (Бельгія)	Університет П'єра Мендеса, Гренобль 2 (Франція)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 492 528 євро.
Журналістика та медіа-тренінг — місток до демократизації.	Розвиток ринково орієнтованих навчальних курсів та співпраця викладачів із ЗМІ. Заснування ресурсного медіа-центру відповідно до європейських вимог до медіа-освіти та інформаційно-технічного забезпечення.	Медіа продакшн (Нідерланди), Запорізький державний університет, Газета "МІГ", Запорізька обласна державна телерадіокомпанія, Запорізька телерадіокомпанія "Алекс", Католицький університет Мурсії (Іспанія), Газета "Аленанда" (Швеція), Технічний університет Лулі - Музична школа (Швеція)	Медіа продакшн (Нідерланди)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 460 600 євро.
Електронне навчання. Віртуальна правничка бібліотека та правничий консультаційний центр.	Зробити доступнішою правничу інформацію за допомогою правничого консультаційного центру та електронної бібліотеки.	Національна юридична академія (Україна), Університет Париж 10 (Франція), Університет Гартфордшир (Великобританія)	Університет Гартфордшир (Великобританія)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 418 350 євро.
Нова програма з міжнародної економіки в Національному економічному університеті.	Запровадження магістерської програми "Міжнародне економічне право" та розвиток навчальних планів бакалаврату з цього ж фаху.	Економічний університет Відня (Австрія), Національний економічний університет (Україна), Університет Нортумбрія (Великобританія), Університет Партенопє (Італія)	Економічний університет Відня (Австрія)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 492 864 євро.
Магістерська програма ділового адміністрування та інформаційних технологій.	Розвиток магістерської програми з ділового адміністрування зі спеціалізацією з інформаційних технологій відповідно до європейських стандартів та її запровадження в українських ВНЗ з 2005-2006 навчального року.	Житомирський інженерно-технологічний інститут (Україна), Донецька державна академія управління (Україна), Європейський університет, м.Київ (Україна), Запорізький державний університет (Україна), Університет Штутгарта (Німеччина), Університет Сандерленд (Великобританія), Вища школа менеджменту (Польща), Національний телекомунікаційний інститут (Франція), Політехнічний університет Каталонії (Іспанія)	Житомирський інженерно-технологічний інститут (Україна)	Для реалізації проекту впродовж 3 років Європейською Комісією надано грант обсягом 496 360 євро

За матеріалами офіційного сайту Представництва Європейської Комісії в Україні

Детальна інформація: <http://www.delukr.cec.eu.int/en/special/tenders.php>

інформаційна та комунікаційна програма Представництва Європейської комісії в Україні, Молдові та Беларусі 2003 року.

Загальний бюджет програми становить 469 000 євро

Передбачаються наступні інформаційні проекти:

- Щомісячне видання "Євробюлетень". Проект передбачає публікацію та розповсюдження щомісячного бюлетеня.
- Конференції, семінари, круглі столи, культурні заходи. Представництво буде підтримувати заходи (конференції, круглі столи, виставки тощо), що підготовлені іншими організаціями, а також власні інформаційні заходи.
- Регіональні Інформаційні дні ЄС та створення інформаційної мережі. Цей проект буде передбачати Інформаційні дні/заходи в приблизно 7 регіонах впродовж року; головним чином спрямованих на молодь та студентів; із залученням нинішніх розповсюджувачів та міжнародних/місцевих НУО. Проект зосереджуватиметься на менших містах, в яких раніше не проводилися подібні заходи.
- Підтримка публікацій з питань ЄС та Україна — ЄС (у друкованому та/чи електронному вигляді), що підготовлені іншими організаціями через грантове фінансування.
- Виробництво інформаційних продуктів Представництва та супровідних матеріалів (друк, переклад, компакт-диски щодо загальної інформації ЄС — Україна та специфічних питань ЄС).
- ТВ-інформаційна кампанія. Планується розробити та втілювати широку телевізійну інформаційну кампанію з питань ЄС. ТВ продукти різноманітних жанрів (ток-шоу, документальні фільми, кліпи тощо) оригінального виробництва з демонстрацією на головних національних каналах.
- Інформаційна програма Тасіс. Метою програми є підтримка проектів Тасіс в Україні щодо їх інформаційної та комунікаційної діяльності.
- Підтримка українських засобів масової інформації у висвітленні подій в ЄС та регулярні зустрічі з журналістами.
- Національний конкурс серед журналістів центральних та регіональних засобів масової інформації на найкращу статтю/репортаж/розповідь з європейської тематики. Переможці будуть нагороджені участю в інформаційному семінарі ЄС з подальшою подорожжю до ЄС та візитом до інституцій ЄС.
- Виробництво рекламних матеріалів місцевими мовами.
- Фестиваль фільмів ЄС.

А Н О Н С П О Д І І

**Візит
Гюнтера Ферхойгена,
Члена Європейської
Комісії з питань
розширення,
в Україну
11-12 вересня 2003 року**

Після презентації Послання *Розширена Європа* 9 липня 2003 року Європейська Комісія вирішила створити Робочу Групу з питань Розширеної Європи, яка буде працювати під керівництвом Гюнтера Ферхойгена, Члена Європейської Комісії з питань розширення. Одним з ключових завдань Робочої Групи стане розробка Плану Дій щодо втілення ініціативи *Розширена Європа* з Україною.

Для просування ініціативи *Розширена Європа* та для обговорення Плану Дій щодо втілення концепції *Розширеної Європи* Гюнтер Ферхойген відвідає Україну 11 та 12 вересня 2003 року для консультацій на офіційному рівні.

Розширена Європа відкриває нові перспективи для зміцнення відносин між ЄС та Україною та надає Україні можливість отримати вигоду від наслідків розширення Європейського Союзу.

З повним текстом Послання *Розширена Європа* та відповідними документами можна ознайомитися на веб-сайті Представництва www.delukr.cec.eu.int.

За подальшою інформацією прохання звертатися до Аньє Шуберт, координатора програм преси та інформації Представництва за тел. (044) 462 00 10 чи anje.schubert@delukr.cec.eu.int.

КОНКУРСИ ТА ТЕНДЕРИ: ЗАПРОШЕННЯ ДО НАДАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ

Програма підтримки незалежних медіа

**Загальне фінансування:
200 тис. євро.**

**Розмір грантів:
5-100 тис. євро**

**Кінцевий термін подання
заявок — 19/09/2003**

Асигнування на ці проекти було виділено в рамках Національної програми дій "Тасіс - 2000" з метою допомогти розвитку громадянського суспільства в Україні загалом та сприяти перебігу процесів демократизації, що тривають в країні. Нинішнє запрошення до надання пропозицій — друге; перше було оголошене в грудні 2001 року з метою підтримати незалежні ЗМІ перед парламентськими виборами березня 2002 року.

Тасіс фінансує також великий проект, спрямований на зміцнення незалежності та підвищення професіоналізму ЗМІ в південному регіоні (Одеса, Херсон і Миколаїв). В рамках "Програми дій 2003" Тасіс планує наступний проект в сфері ЗМІ.

Проекти відбиратимуться в Представництві в Києві.

Цілі програми

Безпосередня мета цього запрошення до надання пропозицій — підтримка проектів, які сприятимуть зміцненню свободи та незалежності ЗМІ. Підтримку можуть надавати або безпосередньо учасникам медіа-сектора, або тим, хто зацікавлений у формуванні середовища, в якому працюють ЗМІ. Ширше завдання полягає в тому, щоб сприяти розвитку демократичних цінностей та зміцненню дієвого громадянського суспільства, здатного задавати параметри діалогу між владою та громадянським суспільством взагалі, та між урядовцями і ЗМІ зокрема.

Запрошення орієнтоване на підтримку інноваційних проектів, які відповідають щонайменше двом з таких критеріїв:

- сприяють розвитку високих професійних та етичних норм журналістики;
- роблять внесок у формування такого середовища, яке полегшує незалежність журналістики;
- гарантують доступ громадськості до об'єктивного та збалансованого висвітлення новин.

Україномовні публікації про ЄС

**Загальне фінансування:
30 тис. євро.**

**Розмір грантів:
3-10 тис. євро**

**Кінцевий термін подання
заявок — 30/09/2003**

Друковані та інші інформаційні продукти про ЄС українською мовою, підготовлені українськими організаціями, — один з пріоритетів інформаційної програми 2003 року. Вона має на меті підтримку місцевих ініціатив щодо висвітлення різних аспектів діяльності та програми Європейського Союзу.

Безпосередньою метою цього запрошення до надання пропозицій є підтримка проектів, які роблять внесок у розширення поінформованості українців про ЄС та пов'язані з ним теми і сприяють партнерству Україна-ЄС в різних галузях. Ширше завдання полягає в тому, щоб підвищити зацікавленість в українському суспільстві до ЄС та заохотити українські організації, зокрема недержавні, науково-дослідні інститути, університети тощо, до вивчення європейських проблем, відносин Україна-ЄС, перебігу програм ЄС в Україні.

Це запрошення спрямоване на підтримку нових публікацій, підготовлених українськими організаціями, за такими пріоритетними напрямками:

- Відносини Україна-ЄС в різних галузях (економічна співпраця, торгівля, недержавні організації тощо);
- Програми ЄС в Україні та їхній вплив на процес реформ;
- Нинішні процеси в ЄС та їхній вплив на відносини з Україною.

Конференції, семінари, круглі столи, культурні заходи

**Загальне фінансування:
26 тис. євро.**

**Розмір грантів:
3-10 тис. євро**

**Кінцевий термін подання
заявок — 06/10/2003**

Безпосередньою метою цього запрошення до надання пропозицій є підтримка проектів, які роблять внесок у розширення поінформованості українців про ЄС та пов'язані з ним теми і сприяють партнерству Україна-ЄС в різних галузях. Ширше завдання полягає в тому, щоб підвищити зацікавленість в українському суспільстві щодо ЄС і заохотити українські організації, зокрема недержавні, науково-дослідні інститути, університети тощо до вивчення європейських проблем, відносин Україна-ЄС, перебігу програм ЄС в Україні.

Це запрошення спрямоване на підтримку підготовлених українськими організаціями заходів, призначених для різних цільових груп (державний сектор, студенти, молодь, журналісти тощо) і присвячених одній або кільком з таких пріоритетних тем:

- Відносини Україна-ЄС в різних галузях (економічна та культурна співпраця, торгівля, співпраця недержавних організацій тощо);
- Програми ЄС в Україні та їхній вплив на процес реформ;
- Нинішні процеси та політика ЄС та їхній вплив на відносини з Україною.

Конвент за майбутнє Європи завершив свою роботу. 18 липня в Римі Валері Жискар д'Естен вручив Сільвіо Берлусконі остаточний варіант проекту конституційної угоди. Його можна оцінювати по-різному — позитивно і негативно, залежно від поглядів. Томас Рупп розмірковує про це на сторінках Інтернет-видання "EUobserver".

В статті "Питання віри!" йдеться про одне з нових положень проекту конституції ЄС, покликаного розширити участь у діяльності Союзу національних парламентів. В пункті 6 "Протоколу про застосування принципів субсидіарності та пропорційності" (european-convention.eu.int/docs/Treaty/cv00820-re01.en_03.pdf) говориться, що в тому разі, якщо національні парламенти держав-членів третиною наданих їм голосів (по два кожному однопалатному парламенту або по одному кожній з палат двопалатного) визнають, що та чи інша законодавча ініціатива Комісії не відповідає принципу субсидіарності, Комісія мусить переглянути свою пропозицію.

ПИТАННЯ ВІРИ!

Нещодавно я був запрошений на конференцію, де зробив цікаве спостереження. Там були порядні люди, які з ентузіазмом говорили про результати роботи Конвенту (за майбутнє Європи, *перекл.*) і про проект конституції ЄС, як про великий крок у розвитку демократії. Вони казали, наприклад: "Нарешті національні парламенти зможуть втручатися в ініціативи Комісії, коли вважатимуть, що порушено принцип субсидіарності."

Водночас були там інші порядні люди, на думку яких, проект конституції ЄС лише закріплює брак демократії в Союзі. Від них можна було почути, зокрема, таке: "Це ж на посміх, з погляду субсидіарності, що потрібна третина національних парламентів, щоб мати право грати роль прохачів стосовно Комісії."

Один факт і дві протилежні оцінки. Хто має рацію? Дозвольте мені лишень окреслити аргументи обох сторін — тою мірою, як я їх зрозумів.

ПОГЛЯД ЄВРОФІЛА

Єврофіл каже: "Порівняно з тим, що було раніше, контроль національних парламентів у питанні субсидіарності, без сумніву, поліпшився. Принаймні вони можуть сперечатися з Комісією. І навіть якщо вирішує все-таки Комісія, є ще можливість подати на неї позов до Суду ЄС."

Щоб уникнути напливу судових справ, Комісія дуже уважно розглядатиме скарги від національних парламентів. Таким чином, вся процедура — безперечно, крок у правильному напрямку і зміцнює демократію. Конвент добре попрацював!

ПОГЛЯД ЄВРОСКЕПТИКА

Євроскептик каже: "Національні парламенти повинні мати безумовну неза-

лежність в цих питаннях, на які поширюється принцип субсидіарності. Тож якщо виникає суперечка щодо повноважень, вирішувати належить парламентам, а не Комісії. Таким чином, вся процедура принижує роль національних парламентів, обраних народом."

Все це на користь чиновників з Комісії, за яких не голосували люди і які не мають жодних демократичних повноважень. І навіть Суд ЄС — це суд, який має певну місію, і тому, швидше за все, завжди вирішуватиме на користь поглиблення інтеграції. Отже, ЄС матиме дедалі більшу незалежність, не підкріплену демократичною легітимністю. Це катастрофа для демократії. Конвент провалив роботу!

НА ЧИЄМУ БОЦІ ПРАВДА?

Тож дозвольте мені знову запитати: хто має рацію? Я думаю, відповідь залежить, перш за все, від того, якої позиції ви дотримуетесь. Якщо ви дивитесь на ЄС зсередини і щодня напружено працюєте заради просування — поступово, маленькими кроками — в бік його демократизації (а я знаю людей, які трудяться над цим багато років), ви ладні вхопитися за будь-яку соломинку, щоб довести собі, що ви досягли чого-небудь, заради чого варто було працювати.

Таким чином, в центрі вашої уваги перебуває ваша невеличка ділянка. І якщо ви досягли на своєму полі либонь якогось прогресу, це для вас величезний успіх.

Але що такі люди доволі часто забувають зробити, це поглянути на свою роботу в контексті загальної конструкції ЄС. Як наслідок, незначні поліпшення системи, "міліметри" — в масштабах загальної конструкції — подаються громдськості як "кілометри". І коли хтось

критикує подібний ентузіазм, ці люди почуваються особисто ображеними, бо їхню роботу належно не оцінили.

В Німеччині це явище, яке може траплятися в кожній компанії, зветься "betriebsblind" ("виробнича сліпота"). Це означає, що після кількох років роботи в одній галузі ви стаєте сліпим до найочевидніших речей довкола себе, що стосуються цієї галузі. В Англії говорять: "за деревами не бачить лісу". І чимало запеклих критиків ЄС, напевно, "betriebsblind", бо вони не здатні побачити жодних поліпшень в системі.

НЕКОМПЕТЕНТНІСТЬ В ОБОХ ТАБОРАХ

Тож запитання "на чиєму боці правда?" — насправді неправильне запитання. Суть полягає в нездатності обох таборів — єврофілів та євроскептиків — спілкуватися один з одним.

Обидва вважають, що правда за ними, і до того ж нерідко звинувачують іншу сторону в нечесних намірах. Врешті-решт, я думаю, що все це — питання віри. Вірите ви в Європейський Союз чи ні? А якщо так, суперечки довкола того, хто правий, а хто винний, не мають сенсу (так само, як суперечка про перевагу християнства чи ісламу).

Єдина можливість, якщо вона взагалі існує, знайти спільний знаменник — почати з бажання слухати одне одного і поліпшити якість дебатів. При взаємній зацікавленості це можливо і вже принаймні легше, ніж демократизувати Європейський Союз.

Томас Рупп — один з координаторів кампанії за загальноєвропейський референдум щодо конституції ЄС; очолює Офіс міжнародної демократії у Франкфурті (Німеччина).

Влітку бресські птахівники завжди мають великий клопіт: як серед тисяч курчат, які щойно вилупилися з яйця, відрізнити "хлопчиків" від "дівчат"? Адже саме цей літній виводок приречений за півроку потрапити на різдвяний стіл, тож із перших до останніх годин все своє недовге пташине життя ці курчата мусять робити лиш одне — гладшати. А півникам гладшати заважає самі знаєте що...

Якби йшлося про якихось інших курчат, не бресських, можна було б почекаати, поки ціпи підростуть, та й відсортувати їх за розмірами і забарвленням. Але цей регіон (Бресс) на заході Франції — унікальний, тут вирощують єдиних у світі ряб з маркою "походження контрольоване". Тож "ноблес облж", як кажуть французи, щоб не зіпсувати марку, майбутніх пулярок треба відділяти від когутиків у перші ж години життя. Але як, коли все подвір'я ферми вкрите жовтим килимом з геть однакових теплих пухнастих кульок?

І тут на допомогу приходять японці. Унікальним курчатам — унікальний фахівець, курчачий сексолог. В білому халаті й з маскою на обличчі Казуо Матцушіта — випускник спеціалізованої школи в Нагої — бере курчатко двома пальцями і досліджує його мікроскопічну клоаку, що поєднує в маляти функції сечовода, кишківника та статевого органа. За кілька годин Матцушіта повинен відсортувати тисячі курчат;

ПРОФЕСІЯ — КУРЯЧИЙ СЕКСОЛОГ

припустима помилка — 2%. Втім для колишнього чемпіона Європи (результат — 100 курчат за 4 хвилини без жодної промашки) — це не проблема.

Хороший курчачий сексолог гарантовано має щонайменше 5000 євро зарплатні на кожній фермі, куди його викликають. Щоправда, японці жаліються, що з появою конкурентів з Китаю, Лаосу та Південної Кореї ціни на послуги сексолога пішли вниз. Французи також пробують навчитися цієї рідкісної професії, але працювати залишаються одиниці. До речі, на американському ринку теж домінують курчачі сексологи з Азії. Напевне, всім іншим бракує того особливого східного терпіння й незворушності, яке одвіку поzbавляє спокою дратівливих європейців.

ЧЕТВЕРГОВІ НЕВІЛЬНИКИ

Мер невеличкого містечка Торредонхімено в Андалузії видав постанову, в якій оголосив четвер "днем жінок", а чоловіків зобов'язав цього дня опікуватися дітьми і домашнім господарством. Причому невідлучно — виходити в четвер увечері з дому (прогулятися там, чи пива випити) чоловікам заборонено. "Екологічний" патруль з чотирьох дружинниць-волонтерок чатуватиме порушників; і той, хто наважиться всупереч постанові з'явитися в місті після дев'ятої вечора, заплатить штраф 5 євро.

В такий оригінальний спосіб міський голова має намір, між іншим, виховувати тих чоловіків, які часом розпускають вдома руки. Мабуть, сподівається, що покаяння проникне в душу торредонхіменських мачо якомсь самотнього четвергового вечора. А якщо ні? Тоді на місцевих жінок, напевно, чекає страсна п'ятниця.

ВІЙСЬКОВА ТАЄМНИЦЯ НА ТРОТУАРІ

Документи з грифом "військова таємниця", в яких ішлося про програму озброєння, кілька тижнів пролежали в мішку для сміття на тротуарі в Нікосії.

За повідомленням місцевої газети "Phileltheros", яка оприлюднила цей факт, замість того, щоб пропустити секретні документи через знищувач паперу, хтось просто поклав їх у мішок для сміття, який прибиральники вивезли з міністерства й поклали в сміттєзбірник. "Схоже, сміттяри в Нікосії

не надто сумлінні, бо багато тижнів мішок ніхто не прибирав — мабуть, тому, що він нічим не відгонив," — робить припущення газета. Як папери, зрештою, потрапили до журналістів, невідомо, але скандал здійнявся неабиякий. "Це серйозна справа", — проголосив речник уряду Кіпрос Хризостомідес, підтвердивши інформацію газети. "Ми проведемо ретельне розслідування, щоб з'ясувати, хто останній працював з документами, і як вони опинилися в смітнику", — запевнив він співвітчизників.

В цих останніх є всі підстави для хвилювання, і не лише в них, бо, як стало відомо, папери містили також незашифровану інформацію про трансфер грошей іноземцям, імена кіпріотів — агентів кіпрської служби безпеки, звіт про антитерористичні заходи в міжнародному аеропорту міста Ларнака і ще трохи про таємні двосторонні угоди в галузі оборони з Грецією та Росією.

Міністерство, перед яким стояв горезвісний смітник, не називається, а тим часом опозиція закликала міністра оборони піти у відставку. Бідолаха, не пощастило йому пройти школу пильності в Глеба Жеглова.

Юрій Причипайло

38-й МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС БДЖОЛЯРІВ

"АПІМОНДІЯ 2003",

24-29 серпня, Любляна, Словенія.

"Апімондія" (від латинського "Apis" — бджола) — міжнародна федерація об'єднань бджолярів — нараховує понад півсотні членів з кількох десятків країн світу — від Бразилії до Нової Зеландії та від Норвегії до Південної Африки. Є серед членів "Апімондії" й бджільницькі асоціації з Росії та Грузії, немає там лишень нікого з такої славної своїми бджільницькими традиціями держави, як Україна.

Приймати в себе міжнародний конгрес бджолярів — велика честь, країни змагаються за неї майже так само, як за право проводити Олімпійські ігри. Президент національної асоціації бджолярів, колишній прем'єр-міністр Словенії Алоїз Петерле доклав чимало зусиль для того, щоб саме до Любляни з'їхалися цього року поважні бджолярі. Запрошення отримав і Президент Конвенту за майбутнє Європи Валері Жискар д'Естен, він, виявляється, також тримає бджіл в своєму замку в Оверні.

19 СЕРПНЯ — ДЕНЬ ПАСІЧНИКА В УКРАЇНІ

Наш земляк — Петро Прокопович (1775-1850) сконструював перший в світі розбірний рамковий вулик, заснував власну школу бджільництва. Півмільйона українських пасічників (а серед них навіть деякі політики) виробляють близько 70 тисяч тон запашного меду щорічно. Нехай примножується їхній взяток.

Представництво Європейської Комісії в Україні
10, вул. Круглоуніверситетська, Київ 01024. Тел. (044) 462 00 10.
www.delukr.cec.eu.int Ел. пошта: press@delukr.cec.eu.int